

Sopu -toimintamalli

Kun luokanopettaja/luokanvalvoja havaitsee tai hänelle ilmoitetaan, että oppilas on käyttäytynyt huonosti toista oppilasta kohtaan, keskustele hän oppilaan kanssa. Opettaja tekee muistiinpanot tapahtuneesta ja ilmoittaa asiasta kotiin tarvittaessa.

Kun sama oppilas on kohdistanut kiusaamiseksi luokiteltavaa käyttäytymistä toistuvasti samaa oppilasta kohtaan, on kyseessä kiusaaminen, jonka selvittely kuuluu Sopu-tiimille. Opettajalla on antaa muistiinpanoistaan/Wilma-merkinnöistään tietoa tätä edeltävistä tapahtumista. Tässä vaiheessa on toivottavaa, että myös huoltaja on tietoinen oppilaan ei toivotusta käyttäytymisestä toista kohtaan. Opettaja täyttää Sopu- ilmoituslomakkeen ja palauttaa sen jollekin Sopu-tiimiläisistä.

Toiminta kiusaamiseen puuttuessa:

1. **Sopu-tiimi:** Keskustelu kiusatun ja kiusaajan kanssa erikseen.
2. **Sopu-tiimi:** Tilanteesta ja keskustelusta ilmoitus huoltajalle (puhelu/Wilma-viesti).

Jos oppilas kieltäytyy tulemasta Sopu-keskusteluun, kutsutaan koolle **yksilöllinen OHR.**

3. **Sopu-tiimi:** Seurantakeskustelu noin viikon päästä. Tapauksesta riippuen otetaan tarvittaessa yhteys huoltajaan uudelleen ja kerrotaan tilanteesta.

4. **Rehtori:** Jos kiusaaminen jatkuu, siirtyy asia rehtorille hoidettavaksi. Tällöin järjestetään tapaaminen kiusatun ja kiusaajan sekä heidän huoltajiensa kanssa. Rehtori ja luokanopettaja/-valvoja ovat mukana tapaamisessa, tarvittaessa sopimuksen mukaan kuraattori ja/tai Sopu-tiimiläinen.

5. **Yksilöllinen oppilashuoltoryhmä** koolle.

6. Muut mahdolliset / tarvittavat toimenpiteet:
  - Ilmoitus poliisille (ANKKURI) / lastensuojeluilmoitus
  - Kirjallinen varoitus
  - Määräaikainen erotus

Kun oppilaan kiusaaminen ei kohdistu systemaattisesti yhteen oppilaaseen vaan satunnaisesti kehen tahansa ja on toistuvaa, koolle kutsutaan yksilöllinen oppilashuoltoryhmä. Tässä on merkittävää se, että opettajalla on muistiinpanot aikaisemmista tapahtumista ja huoltajalle on ilmoitettu käyttäytymisen ongelmista jo aikaisemmin. Merkitse omiin muistiinpanoihisi myös kerrat, kun huoltajiin on oltu yhteydessä.

Sopu-vuosikello alakoulu:

Elo-syyskuu:

- Sopu-tiimi esittäytyy henkilökunnalle, oppilaille ja vanhemmille (esim. Wilman kautta)
- Käydään läpi koulun kiusaamisen vastainen suunnitelma ja puuttumisen malli
- Annetaan käytännön ohjeistus
- Yksi YS käytetään Sopu-ohjeistuksen läpikäymiseen ja koko henkilökunnan sitouttamiseen asiassa (välitunnilla puuttuminen, yksinäisten huomioiminen, siirtymien valvonta, valvojille huomioliivi ym.)

Syys-lokakuu:

- Kaikilla luokilla Sopu-kyselyt (kiusaaminen ja luokan ilmapiiri). Forms-kysely 3.-6. – luokkalaisille ja paperiversio 1.-2. -luokkalaisille. Tieto arki-OHR: ään.

Syys-toukokuu:

- Sopu-tunnit pyörähtävät käyntiin heti lukuvuoden alussa 1. ja 4.luokkalaisille (10h/luokka vuoden aikana käytettäväksi).
- Muilla alakoulun luokilla säännöllisesti luokan ryhmäytymistä ja luokan ilmapiiriä tukevia harjoituksia (esim. luokanvalvojan tunnilla). [Yhteispelimateriaali](#)

Huhti-toukokuu

- Sopu-tiimi arvioi kiusaamisen vastaisen toiminnan onnistumista ja tekee tarpeelliset suunnitelmat / toimenpiteet

Sopu-vuosikello yläkoulu:

Elo- syyskuu

- Sopu-tiimi esittäytyy henkilökunnalle, oppilaille ja vanhemmille (vanhempainillassa ja Wilman kautta)
- Käydään lävitse koulun kiusaamisen vastainen suunnitelma ja puuttumisen malli
- Annetaan käytännön ohjeistus
- Yksi YS käytetään Sopu-ohjeistuksen läpikäymiseen ja koko henkilökunnan sitouttamiseen asiassa (välitunnilla puuttuminen, yksinäisten huomioiminen, siirtymien valvonta, valvojille huomioliivi ym.)
- Jokaiselle ryhmälle ryhmätystunti
- 7. lk ryhmäytyspäivä, tukioppilaat mukana

Syys-lokakuu

- Kysely kiusaamisesta oppilaille, sähköisen kyselyn käyttöönotto
- Sosiogrammi
- Tulosten käsittely yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä ja tarvittavien toimenpiteiden totuttaminen

Loka-tammikuu

- Oppimiskeskusteluihin kysymys kiusaamisesta
- Kiusaamisteeman käsittely luokanvalvojan tunneilla

Teemoina KiVa-materiaalista, esim.

7. lk

- Startti: Tutustutaan ja ryhmäydytään
- Teema: 1 Vuorovaikutus ryhmässä
- Teema: 3 Kiusaamisen monet kasvot

8. ja 9. lk

- Teema: 2 Minä ja muut
- Teema 4: Kiusaamisen seuraukset ja vastavoimat

Tammi-maaliskuu

- Kiusaamistilanteen kartoitus luokille tarpeen mukaan
- Sopu-tunnit jatkuvat luokan tarpeen mukaan

Huhti-toukokuu

- Sopu-tiimi arvioi kiusaamisen vastaisen toiminnan onnistumista ja tekee tarpeelliset suunnitelmat / toimenpiteet

